

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

14. Ludouici Landgrauij exemplo, Scioli docentur, à præscientia Dei,
contra arbitrij libertatem, non esse argumentandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

S. Ambros.
l. 4. Hexam.
cap. 4.

quuntur. Nam, vnà cum libertate, homini auferunt merita præ-
miorum: quia quod sponte non fit, sine merito fit. *Que enim mer-
ces homini Christiano, si non ex voluntate, sed ex necessitate curas suas
& opera componit? Ubi enim directa necessitas, ibi inhonorata industria;*
ait S. Pater. Item Deum faciunt authorem peccati, vt qui homini-
bus imponat peccandi necessitatem. Quin & Mundo præcipuum
quendam adimunt ornatum, in quo pulcherrima est varietas, si
aliæ causæ necessariò, aliæ contingenter, aliæ ex libertate operen-
tur. Quamobrem, contra hoc *Fatum*, omnes SS. Patres, vnanimi
consensu, pugnant. Pugnaverunt & Ethnicorum sapientes, quo-
rum nonnemo, cum seruus vapulans diceret: *In fatis fuit, vt su-
rarer*: respondit: *in fatis fuit, vt vapulares*; ita *Fatum* *Fato* quasi
cuneum cuneo pepulit. Periculosissimus hic diaboli laqueus est,
quo argutuli, sed non satis docti capiuntur. Vt ignauiam suam ex-
cusent, Deum accusant. *Fatum* obtendunt, vt firment desperatio-
nem. Quid enim tentet, qui aliter facere non potest? aut quid
speret, de quo actum est? Sed, vt insanis istis vel medicus helle-
borum porrigat, historiam, ex pio authore, vtilissimam dabo.

XIV.
Cæsarius
Heisterb. l. 1.
c. 27.

*Ex relatione, inquit, cuiusdam viri religiosi cognoui, Ludo-
uicum Langrauium, patrem Hermanni Langraui, qui ante hos duos
annos defunctus est, in errorem periculosum non solum proprie animæ,
sed & subditorum substantiæ decidisse. Qui cum esset prædo ac tyrannus
maximus, duras ac plurimas in sibi commissum populum faciens exactio-
nes, multas Ecclesiarum sibi vsurpans possessiones; & propter hoc, aliâq;
plurima mala, à viris Religiosis corripere, qui ei proponebant, in con-
fessione, pœnam malorum, & gloriam electorum, verbum miserabile re-
spondit: Si prædestinatus sum, inquit, nulla peccata poterunt mihi regnũ
calorum auferre; si præscitus, nulla bona mihi illud valebunt conferre.
Et sicut mihi dicere solebat Nonnus Conradus senex monachus noster,
de Thuringia partibus oriundus, versiculum illum Psalmistæ: Cælum
cæli Domino, terram autem dedit filijs hominum, loco prouerbij, ad
suam excusationem, arguentibus se proponebat. Erat siquidem litera-
tus, & ob hoc amplius induratus. Et, cum ei dicerent viri timorati;
Domine, parcite animæ vestræ; desistite peccare; ne Deus prouocatus
peccatorem in peccatis occidat: iterum respondit: Cum venerit dies mor-
tis meæ, moriar; non illum potero bene viuendo extendere, neq; malè vi-
uendo præuenire. Volens illum pius Dominus à tanto errore misericor-
diter reuocare, & reducere ad mentem, infirmitate periculosa cepit eum
flagel-*

Psal. 113.

flagellare. Vocatus est medicus eius, vir bonus & discretus, & non solum in Physica, sed etiam in Theologia non mediocriter litteratus. Cui Princeps dixit: *Vt vides infirmus sum valde, adhibe curam, ut possim conualescere.* Memor medicus illius erroris respondit: *Domine si venit dies mortis vestrae, non vos poterit cura mea morti subtrahere; si vero morituri non estis de infirmitate ista, superflua erit medicina mea.* Et ille: *Quomodo sic respondes? si mihi non fuerit adhibita cura diligentia, & diata proposita, potero tam à meipso, quam ab alijs imperitis negligi, & ante tempus mori.* Audito hoc verbo Physicus multum hilaris effectus, data occasione respondit: *Domine, si creditis, vitam vestram posse protelari virtute medicinae, quare hoc credere renuitis de poenitentia, & operibus iustitiae, quae sunt antidota animae? sine his animae moritur sine his ad sanitatem, quae est in futura vita, nemo peruenit.* Considerans Lant grauius pondus verborum, & quòd rationabiliter perorasset, dixit ei: *De cetero esto medicus animae meae, quia per tuam linguam medicinalem Deus liberauit me à maximo errore.*

Possit hoc exemplum & alios ab errore hoc liberare, si id vellent, apud se, seriò expendere. Nam, si dilemma illud verum esset: neque comedere, neque bibere, neque dormire, neque laborare deberent homines, sed omnia à Fato suo expectare ac dicere: *Si moriendum mihi est, moriar etiam si bibam, etiam si comedam, etiam si dormiam, etiam si laborem: si non moriendum, non moriar, etiam si non comedam, non bibam, non dormiam, non laborem.* Igitur neque comedam, neque bibam neque dormiam, neque feram, neque metam. Hoc pacto argumentatus est olim S. Antistes Mediolanensis, contra eos, qui omnia reuocant ad agendi necessitatem scribens: *Cur laborat agricola, & non magis expectat, ut illaboratos fructus, privilegio suae natiuitatis inuehat receptaculis horreorum? Si ita natus est, ut ei diuitiae atq; opes affluant, & sibi spontaneos redditus, sine ullo semine, & labore, terra parturiat: non vomerem aruis imprimat, non curua manus falci admoueat, non legende vindemia subeat expensam: sed vltro ei in omnes serias fluentia vina fundantur, sponte ei oleum nullis inserta caudicibus siluestri olere bacca desudet: nec diffusi aequoris transfretaturus periculum propriae salutis solicius mercator horrescat, cui otioso potest quadam, ut aiunt, sorte genituali diuitiarum thesaurus allabi. Sed non hac est vniuersorum sententia. Deniq; impiger depresso aratro terram scindit agricola, nudus arat, nudus serit, nudus sole feruente tostas aestate colligit fruges: & negotiator*

XV.

S. Ambros.
l. 4. Hexam.
cap. 4.